

העדות בבית דין.

ומה הקולא בדיני ממונות, הלא אף בדיני נפשות, אינה עדות מוכחשת?¹

והלא אמר רב הסדא: עד אחד אומר: "בסייף חרב הרגו", ואחד אומר: בארירן גרזן הרגו" — אין זה נכון אינה עדות מכוונת, כלומר, מתאימה, [מלשון הפסוק (דברים יג): והנה אמת "נכון" הדבר] ועדות מוכחשת היא.

אבל, אם אחד אומר: "כליו בגדיו של הרוצח או של הנרצח היו שחורים", ואחד אומר: "כליו לבנים" — הרי זה נכון, עדותן מכוונת, כלומר מתאימה, ומתקבלת בבית דין.

והנה, כליו כמו ארנקי, הם דברים חיצונים ואינם בגוף העדות, ומה רבותיה של דברי רבא שבדיני ממונות עדותן קיימת, הלא גם בדיני נפשות עדותן קיימת?

ומתרצינן: גברא אנברא קא רמית?! האם לא-א הנך מקשה סתירה מדברי רב חסדא על דברי רב יהודה.

רב יהודה חולק על רב חסדא וסובר שבדיני נפשות באחד אומר כליו שחורים והשני אומר לבנים, בטלה העדות, ובא להשמיענו שבדוגמתה, בדיני ממונות בארנקי שחורה

והדבר ברור שאם הכחישו זה את זה בפרטים צדדים ומשניים שאין להם שייכות לגוף העדות, אין זה בגדר הכחשה, כשם שברור שאם הכחישו זה את זה בדברים עיקריים שבגוף העדות, הוכחשה העדות.

והגמרא דנה מהי הגדרת דברים עיקריים ומשניים. ויש בכך מקרים שונים וסברות שונות.

אמר רב יהודה: עדות המכחשת זו את זו בבדיקת — כשרה בדיני ממונות.

אמר רבא: מסתברא מילתיה מובנים דברי דרב יהודה — במקרה שעד אחד אומר: "ראיתי שמסר לו מעות בארנקי שחורה", ואחד אומר: "בארנקי לבנה", כיון שהארנקי אינה מ"גוף" העדות —

אבל, אם אחד אומר: "ראיתי שמסר לו מנה שחור"²⁵, ואחד אומר: "מנה לבן", —

אין מצרפין והם עדות מוכחשת, הואיל ומכחישים זה את זה בעיקר גוף העדות.

ותמהינן: וארנקי שחורה בדיני נפשות לא?! כלומר, האם כשיכחישו זה את זה אף ב"דיני נפשות" בדבר חיצוני שאינו בגוף העדות, וחיצוניותו מן גוף העדות תהיה כחיצוניות ארנקי שחורה, האם לא תתקבל

להזימן, ולכן בטלה העדות. אלא, שרש"י הביא דין הזמה ל"אות" ו"סימן" שחקירות חמורים הם.

25. שחור הוא מנה שהשחיר מחמת יושנו. יד רמ"ה.

בדיקות, שאף בדיני נפשות אם אחד אמר או שניהם אמרו: "איני יודע" אינם מוכחשים, לכן הקיל עליהם רב יהודה ושאר האמוראים בסוגייתנו.

ומה שכתב רש"י: "שאיין דין הזמה תלויה בהן", לא התכוון לומר — כדעת הש"ך — שאילו הוכחשו בחקירות חסר בהם האפשרות